

2023-06-21 Nr. NV-1527

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-877(2) TAIS-23-8327(3)		DĖL PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS ĮSTATYMO NR. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 IR 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2883 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-06-20	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Poreikį patikslinti piniginės socialinės paramos gavimo sąlygas, nustatant, kad ją skiriant vėl pradedamas vertinti gavėjų nuosavybės teise turimas turtas, rengėjai sieja su siekiu užtikrinti paramos nepasiturintiems gyventojams priemonių taiklumą.

Rengėjai iš esmės pateikia pakankamai aiškius argumentus (remiamasi ES Tarybos rekomendacijomis, savivaldybių praktika, statistiniais duomenimis) kodėl reikia spręsti problemą:

- Atsižvelgiant į 2022 m. Lietuvos ekonomikos raidos tendencijas ir siekiant apsaugoti nepasiturinčius gyventojus nuo infliacijos pasekmių bei energijos išteklių kainų staigaus augimo, 2022 m. gegužės mėn. Seimas priėmė Įstatymo pakeitimus, kuriais, kreipiantis dėl piniginės socialinės paramos, nuosavybės teise turimo turto nevertimo laikotarpis pratęstas iki 2024-04-30.

Energijos išteklių kainos ir ekonominė situacija šalyje šiuo metu stabilizuojasi (*Lietuvos bankas prognozuoja, kad 2023 m. infliacija sudarys 8,9 procento, o 2024 m. turėtų sumažėti iki 2,7 procento*). Todėl nuosavybės teise turimo turto nevertinimas iki 2024-04-30 – kaip laikinai įteisintos priemonės, kuria buvo siekiama apsaugoti nepasiturinčius gyventojus nuo infliacijos sukeltų neigiamų pasekmių bei energijos išteklių kainų staigaus augimo, – netikslingas. Esamos piniginės paramos taiklumo problemą yra atskleidusi ir savivaldybių praktika.

- ES Tarybos yra pateikusi rekomendaciją (*dėl Lietuvos 2023 m. nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Lietuvos stabilumo programos*). Lietuvai siūloma iki 2023 m. pabaigos panaikinti galiojančias su energija susijusias paramos priemones ir, jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis paramos priemonių, užtikrinti, kad tomis priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.
- 2023 m. I ketv. vid. per mėn. būsto šildymo kompensacijas gavo apie 288 tūkst. asmenų (*10 proc. visų gyventojų*). Įvertinus bendrą gavėjų skaičių per šį laikotarpį (*apie 406 tūkst. asmenų, t. y. 14,2 proc. visų gyventojų*), beveik kas penktas namų ūkis (*apie 250 tūkst. šeimų, t. y. 17 proc. visų namų ūkių*) gavo šią paramą. Palyginti su 2022 m. I ketv., kompensacijų gavėjų skaičius vidutiniškai per mėnesį išaugo 1,9 karto (*nuo 152,9 iki 288 tūkst. asmenų, t. y. 135,1 tūkst. asmenų*), iš kurių dėl turto nevertinimo teisę į kompensacijas papildomai įgijo apie 27 tūkst. asmenų.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma nustatyti, kad nuo 2023-09-01 skiriant piniginę socialinę paramą, vėl pradedamas vertinti bendrai gyvenančių asmenų ar vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimas turtas.

Atsižvelgiant į tai, kad yra siūloma, jog nuostatos įsigaliotų prasidedant 2023–2024 m. šildymo sezonui, nes, stabilizuojantis energijos išteklių kainoms bei ekonominei situacijai ir užtikrinant visuomenės ir valstybės interesus, esamas teisinis reguliavimas nėra tikslingas, Seimo prašoma projektą svarstyti skubos tvarka.

Papildomų lėšų nereikės. Priėmus siūlymą per 2023-2024 m. šildymo sezoną (*nevertinant Valstybės remiamų pajamų dydžio indeksavimo*), leistų sutaupyti apie 16 mln. savivaldybių biudžetų lėšų.

Rengėjų pasiūlytos priemonės iš esmės laikytinos tinkamomis.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Atsižvelgiant į, kad projektu nėra įteisinamas naujas teisinis reguliavimas, įgyvendinimo mechanizmas iš esmės nesikeis.

Rengėjai pažymi, kad priėmus įstatymą, galios nuostata, jog, kreipiantis dėl piniginės socialinės paramos pirmą kartą arba praėjus 24 mėn. po paramos gavimo, tuo atveju, jeigu turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą, turtas 3 mėn. nebus vertinamas. Be to, savivaldybių administracijos, taikydamos jų diskrecijai priskirtas teises, jei turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą, įvertinusios individualią situaciją, piniginę socialinę paramą gali skirti išimties tvarka, taip užtikrindamos, kad ją gautų pažeidžiamiausia visuomenės grupė, net ir viršijant turimam turtui.

STEBĖSENA

Siekiant įvertinti siūlomo teisinio reguliavimo poveikį, rengėjai numato vykdyti priimto įstatymo įgyvendinimo savivaldybėse stebėseną.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas suderintas su FM, TM ir Lietuvos savivaldybių asociacija.
Patikslinta pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja